

ਵਣ (ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ, 1980
ਵਿੱਚ
ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸੋਧਾਂ ਬਾਰੇ ਸਲਾਹ ਪੱਤਰ

ਵਾਤਾਵਰਣ, ਜੰਗਲਾਤ ਅਤੇ ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਮੰਤਰਾਲਾ

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ

ਆਈ.ਪੀ. ਭਵਨ

ਜੋਰਬਾਗ ਰੋਡ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ

ਅਕਤੂਬਰ, 2021

A	BACKGROUND	A. ਪਿਛੋਕੜ
1.	<p>1. The Forest (Conservation) Act was promulgated and made applicable from 25th October 1980 (hereinafter referred to as the Act). The preamble of the Act describes that this is an Act to provide for the conservation of forests and for matter connected therewith or ancillary or incidental thereto. While presenting the Bill before the Parliament (Bill no. 201 of 1980) the statement of objects and reasons given to this Bill was as follows:</p> <p><i>STATEMENT OF OBJECTS AND REASONS</i></p> <p>1. <i>Deforestation causes ecological imbalance and leads to environmental deterioration. Deforestation had been taking place on a large scale in the country and it had caused widespread concern.</i></p> <p>2. <i>With a view to checking further deforestation, the President promulgated on the 25th October, 1980, the Forest (Conservation) Ordinance, 1980. The Ordinance made the prior approval of the Central Government necessary for de-reservation of reserved forests</i></p>	<p>1. ਵਣ(ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ ਮਿਤੀ 25.10.1980 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਹੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ (ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਜੰਗਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੰਤਵਾਂ ਦੀ ਵੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਬਿੱਲ (ਬਿੱਲ ਨੰ- 201 ਆਫ 1980) ਇਸ ਬਿੱਲ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਵ ਅਤੇ ਕਾਰਨ ਹੇਠ ਅਨੁਸਾਰ ਸਨ:</p> <p style="text-align: center;"><i>ਮੁੱਖ ਮੰਤਵ ਅਤੇ ਕਾਰਨ</i></p> <p>1. ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਪਰਿਆਵਰਨ ਦੇ ਅਸੰਤੁਲਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਘਾਰ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ।</p> <p>2. ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੱਧਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੀ ਨੇ ਮਿਤੀ 25.10.1980 ਨੂੰ ਵਣ (ਸੁਰੱਖਿਆ) ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਖਵੇਂ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਣ ਰਕਬੇ ਨੂੰ ਗੈਰ ਵਣ ਮੰਤਵ ਲਈ ਵਰਤਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀਆਂ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਲਾਹ ਦੇਵੇਗੀ।</p> <p>3. ਇਹ ਬਿੱਲ ਉਪਰੋਕਤ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ 1988 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ 1988 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਇਸ ਐਕਟ ਦਾ ਅੱਜ ਦੀ ਮਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਵਰੂਪ ਨੱਥੀ ਅਨੁਲੱਗ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ।</p>

	<p><i>and for use of forest land for non-forest purposes. The Ordinance also provided for the constitution of an advisory committee to advise the Central Government with regard to grant of such approval.</i></p> <p><i>3. The Bill seeks to replace the aforesaid Ordinance.</i></p> <p>In 1988 the Act was amended. After the amendment in 1988, the form of the Act as on date is annexed.</p>	
3.	<p>Till 12.12.1996, the general practice was that the State Governments, Union territory Administrations and Central Government used to apply the provisions of the Act only to the forests notified under the Indian Forest Act, 1927 or any other local law, and to forests which were under the management control of the Forest Department. After the Hon'ble Supreme Court in their Judgment dated 12.12.1996 passed in the Writ Petition (Civil) No. 202/1995 in the matter of T.N. Godavarman Thirumulpad <i>versus</i> Union of India and Others, clarified the scope of the applicability of the Act, the provisions of the Act became applicable to:</p> <p>a. all areas which are recorded as 'forest' in any government record</p>	<p>3. 12.12.1996 ਤੱਕ ਇਹ ਆਮ ਧਾਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ, ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ, ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਵਣ ਐਕਟ 1927 ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਾਇਡ ਜੰਗਲ ਜੋ ਕਿ ਵਣ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਧੀਨ ਸਨ ਤੇ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਟੀ. ਐਨ. ਗੋਦਾਵਰਮਨ ਠਿਰੂਮੁਲਪਡ ਵਰਸਿਸ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡਿਆ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਿਵਲ ਨੰ: 202 ਆਫ 1995 ਅਧੀਨ ਮਿਤੀ 12.12.1996 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹੇਠ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਈਆਂ :</p> <p>a) ਸਾਰੇ ਰਕਬੇ ਜੋ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ 'ਜੰਗਲ' ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਅਤੇ ਪਛਾਣ ਕੁੱਝ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਰਕਬੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਤੌਰ ਜੰਗਲ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।</p> <p>b) ਉਪਰੋਕਤ ਸਬ ਪੈਰਾ (a) ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਰਕਬੇ ਜਿਹੜੇ ਕਿ dictionary ਦੇ ਵਿੱਚ</p>

	<p>irrespective of ownership, recognition and classification. This included areas notified as forest under any law;</p> <p>b. all areas, other than those covered under sub-para (a) above and conform to the 'dictionary' meaning of 'forest'.</p> <p>c. all areas which are identified as 'forest' by the expert committee constituted in pursuance of the 12.12.1996 order of the Supreme Court and affidavit and have been filed in the Supreme Court in 1997 accordingly.</p> <p>The State Governments also started applying the provisions of the Act to any other area identified by the Expert Committee in each State as 'forest' and to lands that were covered under the dictionary meaning of forest. The above court order was also interpreted to presume that the Act is applicable over plantations in non-forest land.</p>	<p>Forest ਦੇ ਅਰਥ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।</p> <p>c) ਉਹ ਸਾਰੇ ਰਕਬੇ ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ, ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 12.12.1996 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ Expert Committee ਵੱਲੋਂ ਬਤੌਰ Forest ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਖੇ ਸਾਲ 1997 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਲਫਿਆ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।</p> <p>ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਵਿੱਚ expert committee ਦੁਆਰਾ ਜੰਗਲਾਂ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣ ਕੀਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਰਕਬੇ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਂ ਦੇ dictionary ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਰਕਬਿਆਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਗੈਰ ਵਣ ਰਕਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਗੇ ਪੌਦਿਆਂ ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।</p>
4.	As per the provisions of the Act, prior approval of Central Government is mandatory before a State Government or UT Administration makes an	4. ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਡਾਇਵਰਸ਼ਨ, ਡੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਣ ਰਕਬੇ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ (lease) ਤੇ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲੈਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

	order for diversion, de-reservation or assignment of lease of any forest land.	
B.	Issues for consultation	B. ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੱਦੇ
1.	<p>In the present context all Government Forest lands (whether notified or not) and area recorded as forest in any government record come under the ambit of the Act. Besides, the lands bearing vegetation irrespective of ownership and classification also attract the provisions of the Act, if same are considered forest based on some locally defined criteria. Identification of such land is subjective and arbitrary to some extent. This leads to ambiguity and has been observed to be resulted into lot of resentment and resistance particularly from private individuals and organizations. Considering any private area as forest, would restrict the right of an individual to use his/her own land for any non- forestry activity. Many a times the proposed change in the land use is not considered by Government even under the provisions of the Act. Even if the same is allowed, the owner has to provide</p>	<p>1. ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਣ ਰਕਬੇ (ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਨੋਟੀਫਾਇਡ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਹੀਂ) ਅਤੇ ਉਹ ਰਕਬੇ ਜਿਹੜੇ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਬਤੌਰ ਵਣ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਲਕੀਅਤ ਦੀ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਗੈਰ ਉਹ ਰਕਬੇ, ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਬਨਸਪਤੀ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਰਕਬਿਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੁੱਝ ਹੱਦ ਤੱਕ subjective and arbitrary ਹੈ। ਇਹ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਆਮ ਜਨਤਾ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਨਾਰਜ਼ਗੀ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਰਕਬੇ ਨੂੰ ਬਤੌਰ ਜੰਗਲ ਮੰਨਣਾ ਸਬੰਧਤ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਰਕਬੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੈਰ ਵਣ ਗਤੀਵਿਧੀ ਲਈ ਵਰਤਣ ਦੇ ਹੱਕ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਤਜਵੀਜ਼ਤ ਰਕਬੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ (CLU) ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ consider ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਵੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਗੈਰ ਵਣ ਰਕਬਾ ਅਤੇ ਹੋਰ compensatory levies ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਰਕਬੇ ਨੂੰ ਤਜਵੀਜ਼ਤ ਗੈਰ ਵਣ ਮੰਤਵ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਜਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਬਨਸਪਤੀ ਰਹਿਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸੋਚ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਕਤ ਜਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੇ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕਾਫੀ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹੋਣ। ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ</p>

	<p>equivalent non-forest land and other compensatory levies, for use of his own land for intended non-forestry purpose. This has further lead to the development of a tendency to keep most of the private lands devoid of vegetation even the land has scope for planting activities. In view of this, it is felt extremely necessary to define the scope of application of the Act in an objective manner.</p>	<p>ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।</p>
<p>2)</p>	<p>There is a strong resentment in the Ministry of Railways, Ministry of Road, Transport & Highways, etc. for interpretation of the scope of applicability of the Act over the right of way (RoW) of railways, highways, etc. In most cases, these RoWs are claimed to have been formally acquired by these developmental organisations long before 1980, with a specific purpose to construct / establish rail line and roads. Part of the land was used for the purpose it was acquired before 1980 and the remaining part of the acquired land was left as such for future constructions/expansions. Trees or forest existing on the leftover acquired land were, thus, left as such (prior to 1980) and further the blank areas were planted under different government schemes. In order to ensure</p>	<p>2) ਰੇਲਵੇ, ਰਾਜ ਮਾਰਗ ਆਦਿ ਦੇ right of way ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਕਰਕੇ ਰੇਲ ਮੰਤਰਾਲਿਆ, ਸੜਕ, ਆਵਾਜਾਈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਮਾਰਗ ਮੰਤਰਾਲਿਆ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸਖਤ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਵਖਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਹੁਤੇਰੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ right of ways ਦੇ ਬਾਰੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ Development organizations ਦੁਆਰਾ ਸਾਲ 1980 ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਪਹਿਲਾਂ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨਾਂ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ/ਵਿਸਥਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮੰਤਵ ਨਾਲ acquire ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਉਸੇ ਮੰਤਵ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲ 1980 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ acquire ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਰਕਬਿਆਂ ਦੇ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਿਰਮਾਣ/ਵਿਸਥਾਰ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਛੱਡੇ ਹੋਏ Acquire ਕੀਤੇ ਰਕਬੇ ਤੇ ਖੜੇ ਦਰੱਖਤ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਜੰਗਲ ਅਜੇ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ (1980 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ) ਅਤੇ ਖਾਲੀ</p>

	<p>protection to such plantations over the acquired land, in quite a few cases, these were notified as protected forests. With the enactment of the Act and further clarification on its scope of applicability by Hon'ble Supreme Court, all such land requires prior approval of Government of India for the non-forestry use. Thus, a landholding agency (Rail, NHAI, PWD, etc) is required to take approval under the Act as well as pay stipulated compensatory levies such as Net Present Value (NPV), Compensatory Afforestation (CA), etc. for use of such land which was originally been acquired for non-forest purposes. Ministry is considering now to exempt such lands acquired before 25.10.1980 from the purview of the Act.</p>	<p>ਰਕਬਿਆਂ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਕੀਮਾਂ ਅਧੀਨ ਪਲਾਂਟੇਸ਼ਨਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ acquire ਕੀਤੇ ਰਕਬਿਆਂ ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਲਾਂਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਵਣ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਐਕਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਬਾਰੇ ਦਿੱਤੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦੀ ਉਕਤ ਸਾਰੇ ਰਕਬਿਆਂ ਦੀ ਗੈਰ ਵਣ ਮੰਤਵ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲੈਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਮਾਲਕਾਨਾਂ ਅਜੰਸੀਆਂ (rail, NHAI, PWD etc.) ਨੂੰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲੈਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਕਤ acquire ਕੀਤੇ ਰਕਬੇ ਨੂੰ ਗੈਰ ਵਣ ਮੰਤਵ ਲਈ ਵਰਤਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ compensatory levies ਜਿਵੇਂ ਕਿ Net present value, compensatory afforestations, ਆਦਿ ਨੂੰ ਵੀ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਪਵੇਗਾ। 25.10.1980 ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ acquire ਕੀਤੀਆਂ ਜਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਮੰਤਰਾਲਿਆ ਵੱਲੋਂ ਐਕਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚੋਂ ਛੇਟ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ।</p>
<p>3)</p>	<p>(i) It is also a fact that India being largely a tropical country, there is a natural tendency of a land to grow spontaneous wild growth of vegetation, which if left on its own will develop a forest like vegetation over a period of time, bringing such unattended lands under the category of deemed forest as per dictionary meaning. Such lands would continue to attract provisions of the Act. Therefore, people in general have</p>	<p>3. (i) ਇਹ ਇੱਕ ਆਮ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਇੱਕ Tropical ਰਾਜ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਰਕਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਬਨਸਪਤੀ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਕਾਫੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜੇਕਰ ਕੁੱਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੁੱਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਕਤ ਅਣਛੇਰੇ ਰਕਬੇ dictionary meaning ਅਨੁਸਾਰ ਜੰਗਲ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਣਗੇ। ਉਕਤ ਰਕਬੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਆਮ ਰੁਝਾਨ ਆਪਣੇ ਰਕਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਰੁੱਖ ਵਰਗੀ ਬਨਸਪਤੀ ਨੂੰ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦਾ ਹੈ।</p> <p>(ii) ਰੁੱਖ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਰਫਤਾਰ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਣ ਨਿਤੀ-1988 ਤਹਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ ਰਕਬੇ ਨੂੰ ਵਣ ਅਤੇ ਦਰਖਤਾ ਅਧੀਨ ਲਿਆਉਣ</p>

<p>a tendency to prevent any tree like vegetation growing on their land.</p> <p>(ii) The required pace of tree plantation to keep the target in National Forest Policy, 1988 of achieving one-third area of the country under forest & tree cover attainable, is far from satisfactory. The forest and tree cover of the country at present is around 24.56% of the geographical area and there is a practical limitation to increase forest cover. Therefore, more and more non- forest lands including land under private ownership are required to be brought under the tree cover for ecological, economic and environmental benefits.</p>	<p>ਲਈ, ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟੀਚੇ ਤੋਂ ਅਜੇ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਭੂਗੋਲਿਕ ਰਕਬੇ ਦਾ 24.56% ਰਕਬਾ ਵਣ ਅਤੇ ਦਰਖਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ practical limitations ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗੇਰ ਵਣ ਰਕਬੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਮਲਕਿਅਤ ਵਾਲੇ ਰਕਬਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਖਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਿਆਉਣਾਂ ਪਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਕੁਦਰਤੀ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇ।</p>
<p>(iii) Further considering Nationally Determined Contribution (NDC) target for the country, of creating carbon sink of additional 2.5 to 3.0 billion tons of CO2 equivalent by 2030 and to reduce the flow from foreign exchange for import of wood and wood derivatives to the tune of approximately Rs 45 thousand crore, it is necessary that extensive plantations and afforestation are encouraged in all possible available lands outside the government forests. But to ensure this, there is a need to dispel the apprehension among tree growers that vegetation or tree plantation raised on their</p>	<p>(iii) ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ Nationally Determined Contribution (NDC) ਦੇ ਸਾਲ 3.0 ਤੋਂ 2.5 ਤੱਕ 2030 billion tons of Carbon dioxide (CO2) ਦੇ ਬਰਾਬਰ Carbon sink ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਲੱਕੜ ਅਤੇ ਲੱਕੜ ਦੇ derivatives ਦੇ import ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਦੇ ਪਰਵਾਹ ਨੂੰ ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਟੀਚੇ 45000 ਦੇ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੌਦੇ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਜੰਗਲਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੰਭਾਵਤ ਰਕਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਣੀਕਰਨ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰੁੱਖ ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਦੇ ਇਸ ਖਦਸ਼ੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟਗੈਰ ਵਣ ਰਕਬਿਆਂ ਤੇ / ਉਗਾਈ ਗਈ ਵਨਸਪਤੀ ਜਾਂ ਦਰਖਤਾਂ ਤੇ</p>

	private/ non forest lands will not attract the provisions of the Act.	ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।
4.	<p>In India there are different land records of forests. Many a times there are contrasting entries of the same land in revenue and also in the forest records. This has created a scope of mis-interpretation and litigation. Therefore, clarity is needed in these terms also as to the applicability of the Act to them. Revenue records have to statutorily reflect the occupier and the nature of land including forest. It is strongly felt that this recording in revenue record of plantation, afforestation etc. on any non-forest land after 12.12.1996 remain outside the purview of the Act to encourage forestry activities (including agroforestry and other tree planting systems).</p>	<p>4. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲਾਂ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਭੂਮੀ ਰਿਕਾਰਡ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਉਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਵਣ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਬੰਧਤ ਰਕਬੇ ਦੀ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਬਾਜ਼ੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਸਬਦਾਂ ਦੀ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਕਾਬਜਕਾਰ ਅਤੇ ਰਕਬੇ ਦੀ ਕਿਸਮ (ਸਮੇਤ ਜੰਗਲ) ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 12.12.1996 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੈਰ ਵਣ ਰਕਬੇ ਤੇ ਕੀਤੀ ਪਲਾਂਟੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਵਣੀਕਰਨ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਇਹ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਐਕਟੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੋ ਜੰਗਲਾਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਐਗਰੋ ਫਾਰੈਸਟਰੀ ਅਤੇ ਪੌਦੇ ਲਗਾਉਣ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ) ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਹੋ ਸਕਣ।</p>
5.	<p>Alongside many roads and railway lines, strip plantations have been developed and notified as forests. In many areas road/rail side amenities/habitations have been developed all along such lands. These facilities (both private and government) need access (approach roads/rail) and that invariably pass through the strip of notified forest area along the road/rail line. Since the activity is a non-forestry use of forest land,</p>	<p>5. ਸੜਕਾਂ, ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ , ਲਗਾਈਆਂ ਪਲਾਂਟੇਸ਼ਨਾਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋ ਵਣੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਣ ਦੇ ਤੌਰ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਾਇਡ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਕਈ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੜਕ/ਰੇਲ ਸਾਈਡ ਸਹੂਲਤਾਂ/ਆਬਾਦੀ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ/ਸਰਕਾਰੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚ (approach roads/rail) ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਰੋਡ/ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਨੋਟੀਫਾਇਡ ਜੰਗਲੀ ਰਕਬੇ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਗੈਰ ਵਣ ਗਤੀਵਿਧੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਬ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ</p>

	<p>these require prior approval of Central Government. The requirement of forest land in each case is around 0.05ha. Ministry is of the view that, an exemption up to 0.05ha for each such accesses may be allowed to alleviate the hardship of the residents/business owners.</p>	<p>ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗਭੱਗ 0.05 ਹੈਕਟਰ ਵਣ ਰਕਬੇ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ ਇਹ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਨਿਵਾਸੀਆਂ/ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ 0.05 ਹੈਕਟਰ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਪਹੁੰਚ (access) ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।</p>
<p>6.</p>	<p>Current provisions of the Act are regulatory and not prohibitory and hence there are no provisions in the Act for prohibiting non-forestry use of certain areas which require higher degree of protection due to their uniqueness and high landscape integrated value. Moreover, during the intervening period of more than 40 years, since the enactment of the Act, there has been considerable change in the ecological and environmental regimes. Policies and programmes towards the conservation, protection and development of the natural resources have witnessed transformational shift across the globe to cope up with the changing ecological, social and economic environment. In order to address such dynamic changes, Ministry is considering introducing an enabling provision in the Act to keep certain pristine forests showcasing rich ecological values intact for a specific period.</p>	<p>6. ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਹਨ, ਮਨਾਹੀਯੋਗ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਰਕਬੇ ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ landscape ਵੱਧ integrated value ਅਤੇ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਕਰਕੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਨੂੰ ਗੈਰ ਵਣ ਮੰਤਵ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੇ ਮਨਾਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ 40 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਆ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰਤੀਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੇ ਬਦਲਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ, ਸਮਾਜਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਵੇਖੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ, ਮੰਤਰਾਲਾ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਯੋਗ ਅਵਸਥਾ ਲਿਆਉਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕੁੱਝ ਖਾਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਅਮੀਰ ਵਾਤਾਵਰਣਕ ਮੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਕੁੱਝ ਪੁਰਾਣੇ ਜੰਗਲਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।</p>

<p>7.</p>	<p>Development of infrastructure along the international border areas is crucial for keeping our borders intact and to uphold the sovereignty of the country. Given the present scenario of obtaining approval for non-forestry use of forest land, many a times, strategic and security projects of national importance get delayed resulting in setback to development of such infrastructure at critical locations. Whether, such projects should be exempted from obtaining prior approval of Central Government under the provision of the Act and allow the States to permit non-forest use of forest land for implementation of such strategic and security projects that are to be completed in a given time frame.</p>	<p>7. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਰਹੱਦੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਡੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹਿਣ ਸਕਣ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਭੁਸੱਤਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿ ਸਕੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵਣ ਰਕਬੇ ਨੂੰ ਗੈਰ ਵਣ ਮੰਤਵ ਲਈ ਵਰਤਣ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲੈਣ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕਰਕੇ ਕਈ ਵਾਰ ਨਾਜੁਕ ਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹਿੱਤਤਾ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਕਤ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਢਾਹ (set back) ਲਗਦੀ ਹੈ। ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਪੂਰਵ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲੈਣ ਤੋਂ ਛੇਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਰਣਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪੱਖੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵਣ ਰਕਬੇ ਨੂੰ ਗੈਰ ਵਣ ਮੰਤਵ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।</p>
<p>8.</p>	<p>It is further noted that in case of mining leases, the application of Sub-Section 2(ii) and 2(iii) of the Act together create confusion in many respects. Sub- Section 2(iii) provides for assignment of lease, whereas Sub-Section 2(ii) provides for use of forest land for non-forestry purpose. As per the present provision for permission under Sub-Section 2(iii), only the NPV of the forest land is payable. Further during the process of considering such permission there is less scope for due diligence. Whereas for permission under</p>	<p>8. ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ 2 (ii) ਅਤੇ 2 (iii) ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮੱਸਿਆ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ 2 (iii) ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਸਿਰਫ net present value ਹੀ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਅਜਿਹੀ ਇਜਾਜ਼ਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਚਿਤ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਘੱਟ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ 2 (ii) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲਈ, ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ/ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਅਦਾਲਤੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਤਜਵੀਜ਼ ਦੀ ਬਹੁਤ ਢੁੰਗਾਈ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੰਗਲਾਂ ਦੇ ਐਨਪੀਵੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹੋਰ compensatory levies ਜਿਵੇਂ ਕਿ</p>

Sub- Section 2(ii), a very detailed examination of a proposal using the Decision Support System and various methodologies prescribed in rules/guidelines and in pursuance of some court orders are adopted. In addition to the NPV of the forests, other compensatory levies such as Compensatory Afforestation (CA) money, CA Land, safety zone plantation, etc. are payable. Thus, a mining leaseholder may take permission under Sub-Section 2(iii) and hold a large chunk of forest area just by paying the NPV money. It is also not clear whether such permission under Sub-Section 2(iii) will be construed as 'forest clearance' or not, and 'environment clearance' under Environment (protection) Act, 1986 will be allowable as per Hon'ble Supreme Court to avoid a *fait accompli* situation, in cases where Sub-Section 2(iii) permission has been taken but the lessee has not even applied under Sub-Section 2(ii). Originally, Sub-Section 2(iii) was meant to be applied to lease related to purpose such as plantation (where breaking or clearing of land is not the purpose) and not to other lease whose purpose is to break / clear the forest land such as mining lease. But later, Sub-Section 2(iii)

ਕੰਮਪਨਮੇਟਰੀ ਅਫਾਰਸਟੇਸ਼ਨ (ਸੀਏ), ਸੀਏ ਲੈਂਡ, ਸੇਫਟੀ ਜ਼ੋਨ ਪਲਾਂਟੇਸ਼ਨ ਆਦਿ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਧਾਰਕ ਉਪ-ਧਾਰਾ 2 (iii) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਐਨਪੀਵੀ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੇ ਜੰਗਲ ਖੇਤਰ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ 2 (iii) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨੂੰ 'ਜੰਗਲ ਕਲੀਅਰੈਂਸ' ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ (ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ, 1986 ਦੇ ਅਧੀਨ 'ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ' ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ 2 (iii) ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲਈ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਪਟੇਦਾਰ ਨੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ 2 (ii) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਲਾਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਉਪ-ਧਾਰਾ 2 (iii) ਦਾ ਮਕਸਦ ਪੱਦੇ ਲਗਾਉਣ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਤੋੜਨਾ ਜਾਂ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ ਮਕਸਦ ਨਹੀਂ ਹੈ) ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਪਟੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਟੇ 'ਤੇ ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਤੋੜਨਾ / ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਉਪ-ਧਾਰਾ 2 (iii) ਨੂੰ ਮਾਈਨਿੰਗ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਰ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਪੱਟਿਆਂ ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ 2 (iii) ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ 2 (ii) ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਲੀਜ਼ ਅਸਾਈਨਮੈਂਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮਕਸਦ ਗੈਰ-ਜੰਗਲਾਤ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤਣਾ ਹੈ।

	<p>was started to be applied to mining and such other types of leases also. Therefore, it is proposed to delete the Sub-Section 2(iii) of the Act and clarify that sub-section 2 (ii) can be invoked for any kind of lease assignment having an intention of using for non-forestry purpose.</p>	
<p>9.</p>	<p>New technologies are coming up such as Extended Reach Drilling (ERD), which enables exploration or extraction of oil & natural gas deep beneath the forest land but making drilling holes from outside the forest areas and without impacting the soil or aquifer that supports the forest in the forest land. Ministry considers use of such technology is quite environment-friendly and as such should be kept outside the purview of Act.</p>	<p>9. ਨਵੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਐਕਸਟੈਂਡਡ ਰੀਚ ਡ੍ਰਿਲਿੰਗ (ਈਆਰਡੀ), ਜੋ ਕਿ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਤੇਲ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਗੈਸ ਦੀ ਖੋਜ ਲਈ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰੰਤੂ ਜੰਗਲ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰੋਂ ਡ੍ਰਿਲਿੰਗ ਹੋਲ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਜਾਂ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜੋ ਜੰਗਲ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਮੰਤਰਾਲਾ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।</p>
<p>10.</p>	<p>To ease the grievances of the private individuals whose lands come within the State specific Private Forests Act or coming within the purview of dictionary meaning of forest in terms of Supreme Court order dated 12.12.1996 and accordingly where FC Act is applicable now, it has been proposed to allow such owners for construction of structures for bonafide purposes including forest protection measures and residential unit upto an area of 250 sq mtr as one time relaxation.</p>	<p>10. ਉਹਨਾਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਰਾਜ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਵਣ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ 12.12.1996 ਦੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ dictionary meaning of 'Forests' ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਤੇ ਹੁਣ ਐਫ. ਸੀ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ bonafide purposes ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਯੂਨਿਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 250 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੱਕ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਦੀ ਛੋਟ ਹੈ।</p>

<p>11. The clause of explanation to 'non-forestry use' in Section 2 of the Act, identifies activities which are to be regarded as non-forestry activity and which are not for the purpose of that Section. It is understood that activities which are ancillary to conservation of forests and wildlife should not be considered as non-forestry activities. Accordingly, it has been proposed that, establishment of zoos, safaris, Forest Training infrastructures etc should not come within the meaning of "non-forestry activity" for the purpose of Section 2(ii) of the Act.</p>	<p>11. ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਵਿੱਚ 'ਗੈਰ-ਵਣ ਵਰਤੋਂ' ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ, ਉਹਨਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਵਣ ਗਤੀਵਿਧੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਜੰਗਲਾਂ ਅਤੇ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਜੰਗਲਾਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ, ਚਿੜੀਆਘਰ, ਸਫਾਰੀ, ਜੰਗਲਾਤ ਸਿਖਲਾਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਆਦਿ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ii) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ "ਗੈਰ-ਵਣ ਗਤੀਵਿਧੀ" ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।</p>
<p>12. Imposition of compensatory levies is mandatory so that in due course the forest land and the ecosystem services that it provides are made good after the land allowed for use for non-forestry purposes. It is felt that double imposition of any levy such as at the time of renewal of lease for same purpose is not rational.</p>	<p>12. ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਰਾਸ਼ੀ ਲਾਉਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜੋ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਗੈਰ-ਜੰਗਲਾਤ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਧੀਆ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ levy ਦਾ ਦੁੱਗਣਾ ਲਗਾਉਣਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਤਰਕਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।</p>
<p>13. Despite clear penal provisions in the law, there have been instances of violation of the provision of the Act. Ministry is of the view that to make the punishment more stringent to further discourage offences under the law. In this regard, offences under Section 2 is now proposed to be made punishable with simple imprisonment for a period</p>	<p>13. ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦੰਡਕਾਰੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। ਮੰਤਰਾਲੇ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਖਤ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸਧਾਰਨ ਕੈਦ ਦੇ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ cognizable ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਹੋਣਗੇ। ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਲਈ ਧਾਰਾ 3 ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ -ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਯੋਗ</p>

	<p>which may extend to one year and the offence shall be cognizable and non-bailable. It has also been proposed to introduce the provisions for penal compensation in addition to the punishment under section 3A to make good for the damages already made. Also, it is proposed that in case any authority in the State Government or Union territory Administration is involved in the offence under the Act, amount to be received as penal compensation shall be deposited in the National CAMPA rather than in State CAMPA.</p>	<p>ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਇਹ ਵੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਥਾਰਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ State Campa ਦੀ ਬਜਾਏ National Campa ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਏਗੀ।</p>
<p>14</p>	<p>Survey and investigation activities are procedures prior to considering or proposing actual non-forestry activity on the forest land. In many of such activities the forest land is used for a very short time and also there is no perceptible change in the forest land or the biodiversity thereon. But since such activities are considered non-forestry activity, prior approval of central Government is sought following formal procedure which in fact takes a lot of time.</p> <p>To address this, particularly in such activities where the impact is not perceptible, the provisions</p>	<p>14. ਸਰਵੇਖਣ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਅਸਲ ਗੈਰ-ਜੰਗਲਾਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜੈਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮਝਣਯੋਗ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਜੰਗਲਾਤ ਗਤੀਵਿਧੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਰਸਮੀ ਕਾਰਜਵਿਧੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਮੰਗੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਲਗਦਾ ਹੈ।</p> <p>ਇਸ ਨੂੰ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਉਥੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਿੱਥੇ ਉਕਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ।</p>

	of the Act may not be applicable.	
--	-----------------------------------	--